

نظریه‌های برنامه ریزی آموزشی

درس دوم
بهار 1404

درس‌های این دوره

01

جامعه یادگیرنده

02

نظریه‌های برنامه
ریزی درسی

03

انگیزه‌های درونی

04

یکپارچگی و برنامه
ریزی قابلیت محور

05

کلاس دموکراتیک

06

هوش‌های چندگانه

اهداف درس

1- ارج نهادن به طیف نظریه‌های فکری موجود در برنامه ریزی آموزشی

2- آشنایی با مزایا و معایب هر یک از این نظریه‌ها

3- درک دلالات ضمنی این نظریه‌ها بر روی آموزش

4- درک تأثیرات احتمالی این نظریه‌ها بر روی فلسفه شخصی فرد از آموزش و پرورش

چرا این درس؟!

فهم بهتر ما از افکار و عقاید خودمان و درک راه‌های جایگزین فکر کردن و طیف ایدئولوژی‌های موجود

بررسی دقیق نحوه استفاده آموزشگران از زبان بسته به فرضیات گفته نشده آنها

پررنگ کردن پیچیدگی کار برنامه ریزی در یک بستر اجتماعی که در آن مبارزات ایدئولوژیکی بر گفتار رایج اجتماعی غلبه دارند

درک اینکه فلسفه‌های آموزشی در طول دوره کار حرفه‌ای ما تغییر می‌کنند

تأمل

-- انتقال ارزش‌های اساسی جامعه باید در کانون اصلی توجه نظام آموزشی باشد.

-- مدارس نباید تلاش خود را به هدف‌های متعدد و متنوع معطوف کنند، بلکه باید تمرکز خود را بر آموزش مهارت‌های پایه قرار دهند.

-- مدارس باید چگونه فکر کردن و حل مسائل پیچیده را به دانش‌آموزان آموزش دهند.

-- چشم‌پوشی نسبت به نیازهای همه جانبه‌ی کودکان غیرممکن است؛ چرا که این نیازها در رابطه‌ی متقابل با یکدیگر قرار دارند.

-- آموزش و پرورش باید کوشش خود را معطوف به حل مسائل اساسی جامعه از قبیل نژادپرستی، فقر و رکود اقتصادی نماید.

(منبع: نظریه‌های برنامه‌درسی، نویسنده: جی. پی. میلر، مترجم: دکتر محمود مهرمحمدی)

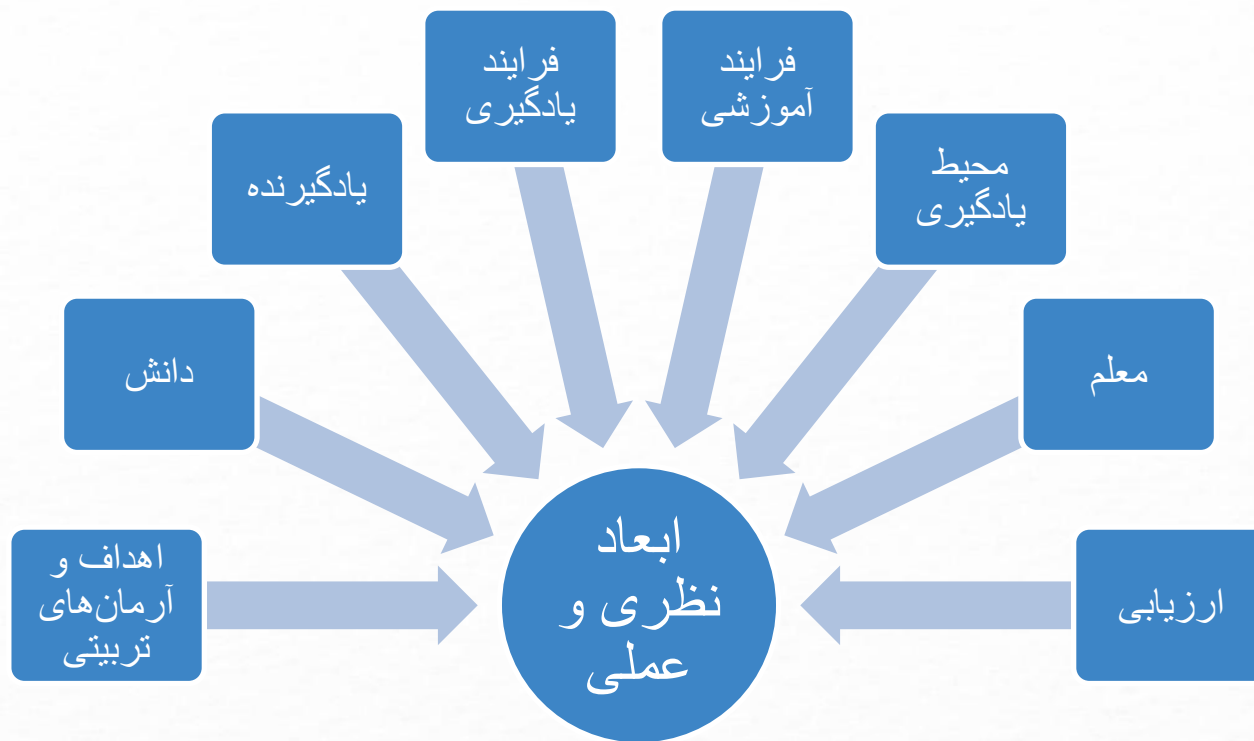
تئوری برنامه ریزی آموزشی

موضع گیری اساسی درباره فرآیند
یاددهی- یادگیری در ابعاد گوناگون
نظری و عملی

ابعاد نظری و عملی

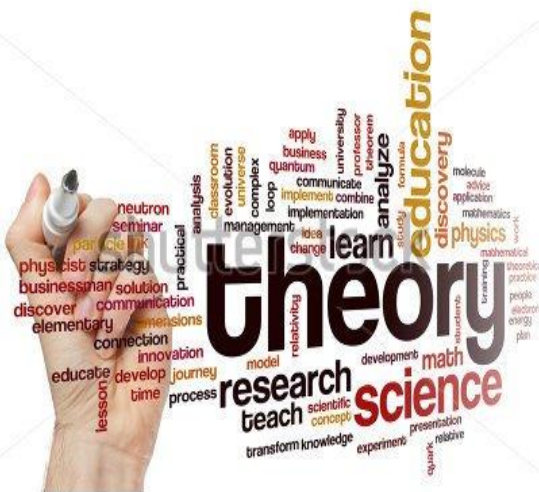
نظریه‌های برنامه ریزی آموزشی

محقق دانشگاهی

Scholar Academic

کارآمدی اجتماعی

Social Interest

www.shutterstock.com · 297266435

فراگیر محور

Learner Centered

بازسازی اجتماعی

Social Reconstruction

سیر تاریخی

دهه 1970

مناقشه بر سر محقق
دانشگاهی یا کارآمدی
اجتماعی

دهه 1980

نظریه‌های کارآمدی
اجتماعی یا فراگیر محور

دهه 1990

مناقشه بر سر فراگیر
محور یا بازسازی
اجتماعی

قرن 21

"عدالت اجتماعی" به
عنوان زمینه فراگیر
آموزشی

نظریه "محقق دانشگاهی" Scholar Academic

آموختن **اطلاعات اساسی** که برای زندگی در
دنیای مدرن لازم دارند

اطلاعات اساسی: **دانش به اشتراک گذاشته**
شده کسب شده به وسیله بزرگسالان
تحصیل کرده درون اجتماع، دروس
آکادمیک در کالجها و دانشگاهها
(تاریخ، فیزیک، ریاضیات و ...)

وظیفه آموزش و پرورش رسمی در
مدارس: **فرآیند فرهنگ پذیری کودکان** در
اجتماع برای اینکه شهروندان خوبی
شوند

اطلاعات، نگرشها و فرضیاتی که
برنامه درسی مدارس را شکل می دهند

نگاه به ذات و ماهیت انسان: توانایی‌های فکری ذهن انسان در تلاش برای فهم دنیای خود

ساختار سلسله مراتبی یک موضوع درسی

دانشمندان؛ جستجوگران
در دانش جدید

معلمان؛ آموزش
دهندگان دانش

دانش آموزان؛
یادگیرندگان دانش

- دانش به افراد توانایی درک جهان‌شان را می‌دهد
- دانش به صورت "محتوا" و "فرآیند" هر دو ظاهر می‌شود.
- دانش آموزشی است و از معلم آموزش دیده به دانش آموز منتقل می‌شود
- دانش نمادی از واقعیت است و نه خود واقعیت. معلمان دانشی درباره واقعیت را منتقل می‌کنند و نه خود واقعیت را و دانش آموز دانشی درباره واقعیت به دست می‌آورند.

کودک

■ به کودک کمتر توجه دارد

■ توجه بیشتر به محتوای برنامه درسی است

■ ذهن کودک و قوای عقلانی و فکری او مورد توجه است

■ قوا و وجوه مهم ذهن است که از طریق

موضوعات درسی تحت آموزش قرار می‌گیرد.

■ کودک به عنوان حافظه و عقل (قابلیت ذخیره کردن و قابلیت تفکر درباره موضوعات علمی)

- یادگیری در اثر آموزش حاصل می‌شود
- چگونه فرد یاد می‌گیرد پیامد این است که چگونه آموزش دیده است
- یادگیری از منظر انتقال دهنده دیده می‌شود تا از منظر دریافت کننده
- معلم انتقال دهنده دانش و فراگیر دریافت کننده دانش
- یادگیری نتیجه فعالیت عمدی معلم است که دانش آموز هدف آن است
- منبع دانش خارج از دانش آموز قرار دارد و فعالانه از معلم به او انتقال داده می‌شود

- آموزش کارکرد موضوعات علمی است که دانش‌آموزان را قادر می‌سازد که آنها را یاد بگیرند.
- هدف آن انتقال موضوع به دانش‌آموزان به نحوی است که آن دانش در ذهن آنها جای بگیرد
- صلاحیت معلم به عنوان عضوی از موضوع درسی مهم است. معلم مثالی از آن موضوع برای دانش‌آموزان است
- روش‌های اصلی آموزش: گفت‌وگو آموزشی، تمرین نظارت شده و بحث سقراطی

- دانش در طبیعت خود عینی است نه ذهنی
- جمع آوری اطلاعات برای مقایسه
- استفاده از ارزیابی برای رتبه بندی دانش‌آموزان، معلمان، مدارس و مواد آموزشی
- مشخص کردن قبول یا رد شدن آنها بر طبق معیارها
- اندازه گیری توانایی دانش‌آموزان بر اساس اینکه دانش تا چه حد به آنها انتقال داده شده
- حامیان تست‌های با ریسک بالا؛ تست‌هایی که در نمره دهی، رتبه بندی و فارغ التحصیلی از مدارس به کار می‌روند

نظریه "کارآمدی اجتماعی"

Social Interest

به کار بردن تکنیک‌های علمی تولید
کارخانه‌ها در آموزش

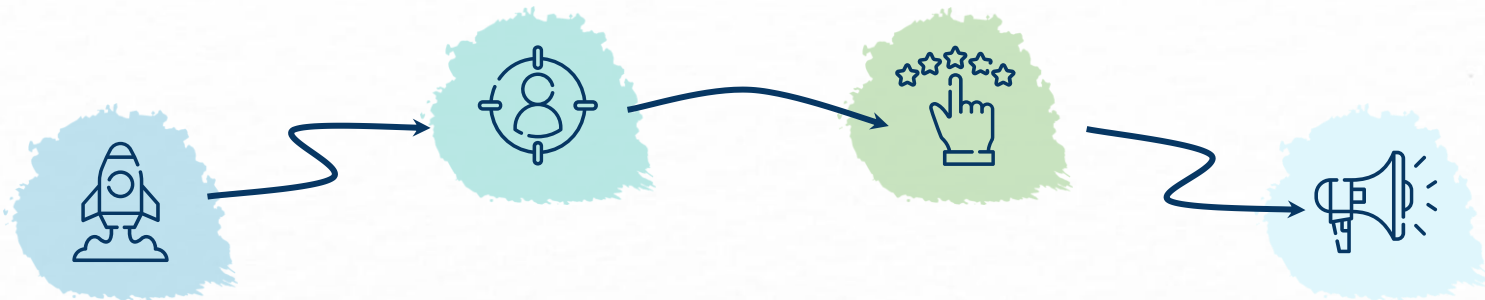
در سال 1913 فرانکلین بابیت؛
بنیانگذار ایدئولوژی کارآمدی
اجتماعی و تکنیک علمی در
برنامه ریزی درسی

برنامه آموزشی: یک سری **کارهایی**
که کودکان باید انجام دهند و تجربه
کنند تا به این عملکردها دست یابند.

اهداف آموزش و پرورش: تأمین
عملکردهای متعدد، خاص و جزء
جزء که برای ساختن زندگی
بزرگسالی لازم هستند

اهداف آموزشی

تجارب آموزشی
برای رسیدن به
اهداف

سازماندهی
تجارب آموزشی
به نحو مؤثر

چگونگی
تشخیص
دسترسی به
اهداف

اهداف برنامه درسی

- اولین وظیفه آموزشگران
- اهداف معیاری برای اینکه:
 - چه مواد آموزشی انتخاب شوند
 - محتوا چه باشد
 - توسعه دستورالعمل‌های آموزشی
 - آماده کردن تست‌ها و امتحانات
- اهداف قابل مشاهده، قابلیت‌هایی در عمل، فعالیت‌های عملکردی

نگاه به طبیعت آموزش و پرورش

- فرآیند تغییر رفتار آدمیان
- اهداف آموزشی مشخص می‌کنند که چه تغییراتی باید در رفتار ایجاد شود
- تجارب آموزشی فرصت تمرین رفتارها و تعامل میان یادگیرنده و شرایط بیرونی را ایجاد می‌کند
- خلق یک سری تجارب مؤثر که همدیگر را تقویت می‌کنند

نگاه به ذات و طبیعت انسان

ذات انسان در رفتارهای
مشخصی که نشان می‌دهد،
بیان می‌شود

ادراک رفتاری انسان

درک انسان به عنوان
مجموعه‌ای از مهارت‌های
مشخص

- طبیعت دانش، قابلیت‌هایی برای عمل کردن
- توانایی انجام دادن کار را به فرد می‌دهد
- منبع دانش واقعیت عینی تجویزی آنگونه که از لحاظ اجتماعی تعریف شده است
- دانش قدرت خود را از توانایی اش در تداوم اجتماع از طریق مهارت هائی که برای اعضایش ایجاد می کند، به دست می‌آورد.
- حقیقت دانش به وسیله دیدن اینکه آیا آن دانش با دیدگاه اجتماع از طبیعت واقعیت تجربی هم خوانی دارد، تأیید شده است

کودک

- عواملی فعال در محیط دیده می‌شوند
- دارای ارزش نیستند
- فرآیندهای خارجی بر کودکان مؤثر هستند

- در زمینه اجتماع موجود دیده می‌شوند و برای نتایج بیرونی و آنچه بیرون از آنها است، آموزش داده می‌شوند
- معلمان تلاش‌های خود را بر خصوصیات و رفتارهای کودکان متمرکز می‌کنند

- یادگیری از منظر انتقال دهنده و به عنوان یک عملکرد انتقال اجتماعی دیده می‌شود
- نتیجه مطلوب یادگیری تغییر در رفتار یادگیرنده است
- یادگیری فردی با ایجاد کردن یک کار و تکلیف استاندارد برای همه و روش ها و میزان های متفاوت یادگیری انجام می‌شود
- ایجاد قابلیت‌های رفتاری پیش نیاز، فرد را برای یادگیری آماده می‌کند

- معلمان اداره کننده جریان آموزش هستند
- آموزش برای همه یکسان و به صورت مستقیم انجام می شود
- آموزش به صورت برنامه ریزی شده انجام می شود
- مقصد آموزش آماده کردن کودکان برای انجام و ارائه مهارت ها است

آموزش و برنامه درسی برنامه ریزی شده

01

پروسه شکل دادن رفتار
از طریق پاداش و تقویت

02

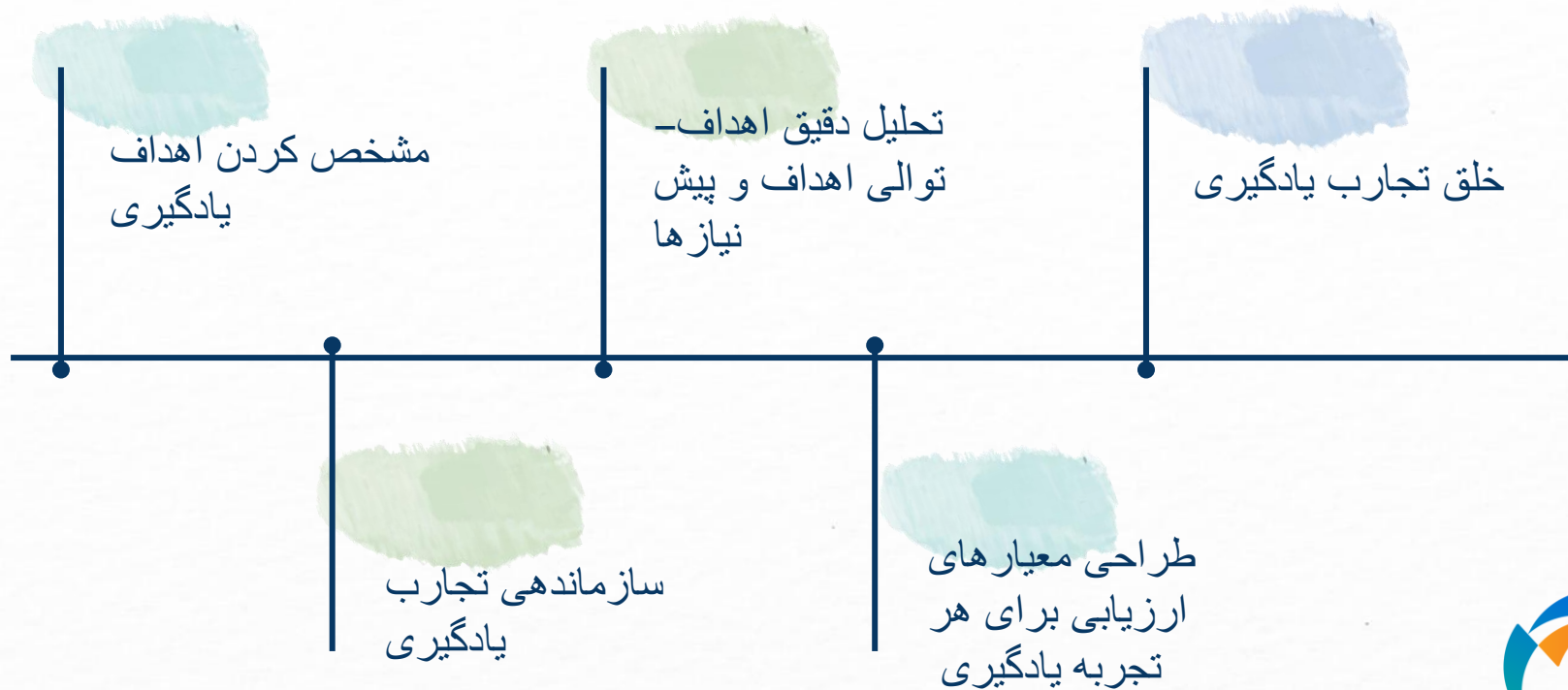
رابطه محرک- پاسخ

03

از ساده به پیچیده

مهندسی رفتار

- هدف ارزیابی تست کردن فرد و گواهی کردن صلاحیت او برای انجام مهارت مشخصی برای مراجع
- ارزیابی به صورت عینی و بر اساس معیارهای خاصی انجام می‌شود
- مراجع آموزش دهنده (مدیران، اجتماع، والدین) از نتایج ارزیابی بهره می‌برند
- معیارهای ارزیابی قبل از آن تعریف شده‌اند
- دانش‌آموزان بعد از آموزش ارزیابی می‌شوند

